

ДУХОВНИЙ ПАТРИМОНІУМ У СУЧАСНІЙ МОДЕЛІ ВИХОВАННЯ

Естетичні ідеали духовної спадщини народу і людства у цілому мають розглядатися як суто історичний феномен патримоніуму. Втім саме тому вони істотно пов'язані також з нашим сьогоденням і нашим майбутнім. Духовність не є абсолютно самостійною сферою людського буття. Вона через складну систему чималих зв'язків взаємодіє з матеріальними умовами буття, разом з якими визначає його зміст і характер. Можна стверджувати, що сьогодні також відпрацьовуються нові культурні моделі, отже наведемо їх варіанти.

Першим потенціальним варіантом сучасна філософія вбачає поступове зближення націй і народностей з перспективою подолання расових, релігійних та інших суперечностей і народження нового соціального утворення – єдиного людства, при збереженості кращих національних традицій та ідеалів. Інший варіант уможливорює поглиблення суперечностей аж до розв'язання нових світових конфліктів. Велику загрозу представляє собою екологічна катастрофа, як ще один варіант майбутнього людської спільноти. Який саме шлях обере людство, залежить від його духовності, морально-етичних позицій, естетичних ідеалів. Усе це формується як продовження культурно-історичних традицій за умовою їх дотримання у сучасних умовах, оскільки традиції не повинні звати людство назад, а розвиватися, зберігаючи визначні моральні цінності.

Отже, завданням виховання є забезпечення його системності, виявлення творчих здібностей студента і створення сприятливих умов для їх всебічного розвитку. Досягти цього можна за умови розвитку естетичних смаків молоді, які мають базуватися на традиційних моральних засадах. Ці ж традиції й норми містяться у творах народного мистецтва. Світосприйняття і пізнання світу відбувається за допомогою раціональних засобів, так і не менш важливу роль відіграють емоції. Коли людина зустрічає з високохудожні витвори народного мистецтва, які зберігають таїну давнини, вона відчуває емоційне піднесення.

У випадку, коли у студента при знайомстві з такими творами пробуджується цікавість і захоплення, вона також надихається на те, щоб зрозуміти витoki своєї національної культури. Це, в свою чергу, породжує відчуття гордості за багату духовно-культурну спадщину й бажання зберегти й плекати культурно-історичні патримоніумні традиції. Не виключаємо навіть варіанта переоцінки власних цінностей і поглядів молодої людини на зміст і сутність свого буття, до чого аж ніяк не спонукає сучасне псевдомистецтво.

Виховання як один з основних компонентів педагогічного процесу має розглядатися як передача культурних цінностей, духовних традицій і морально-етичних норм від одного покоління до іншого. Процес цей, як вже вказувалося, непростий та суперечливий. Глибокі трансформації у сучасному

житті, їх швидкість, істотно посилюється розрив у життєвих цінностях та в загальному світосприйнятті між поколіннями, це стосується багатьох життєвих позицій.

У першу чергу, означена різниця стосується морально-етичного й естетичного аспектів індивідуального і суспільного буття людини, в підходах до оцінки явищ культури і творів мистецтва. На цьому «конфлікті поколінь» позначається спотворення моральних позицій та естетичних смаків молоді під тиском вестернізованих засобів масової інформації, які постійно демонструють антиприклади, нав'язуючи аморальність, насильство, неповагу до свого та чужого життя, як своєрідні «норми», нібито прийняті у «вільному» суспільстві.

Тому сьогодні, як ніколи раніше, зростають роль і значення не просто системної виховної діяльності, а її здійснення на принципово новій освітньо-виховній парадигмі. Виховання сучасної молоді повинно мати чіткі цільові орієнтири, бути водночас потужним і м'яким, ненав'язливим, переконливим і доказовим. Воно вимагає від Педагогів високої культури і уміння розуміти своїх студентів, вміти розкрити їм багатий духовний світ.

У справі належного відношення до збереження та популяризації нашої культурної спадщини істотну роль зобов'язана відігравати молода мистецька еліта. Адже саме такі люди здатні по-справжньому цінити естетичне і культурно-історичне значення тих артефактів народної творчості і побутового вжитку, що збереглися до наших часів. Більш того, вони розуміють, що ці речі зберігають у собі не тільки високий рівень майстерності але й духовного світу наших предків, і, таким чином, стають джерелом натхнення, основою для створення нових шедеврів.

Слід зазначити, що особливу роль у збереженні культурного спадку відіграє кафедра реставрації Харківської державної академії дизайну та мистецтв, до складу якої входить автор даного дослідження. Викладачі кафедри разом зі студентами безпосередньо зайняті вивченням і відновленням безцінних старовинних художніх витворів, які невблаганний час, а інколи, й нажаль, бездушність чи байдужість людей поставили на грань знищення.

Підсумовуючи вищезгадане приходимо висновку про те, що справжній Педагог це та особистість, яка дає волю творчості, навчає студентів художньому мисленню і з ким можна вільно спілкуватися, ділитися думками про мистецтво, і особистими радощами і печалями. Життєдіяльність Педагога постійно супроводжується високою моральністю, націленістю на збереження традицій у професійній діяльності. Саме це, в сьогоденній буремній дійсності, і є максимальним проявом духовного патримоніуму